

Оксана СУПРОНЮК,

ст. наук. співробітник відділу зарубіжної україніки НБУВ,
канд. філол. наук

Нове видання зарубіжної україніки

(Українці Латвії (люди згадують, документи свідчать). – Рига, 2006. – 260 с.)

У серпні 2006 р., під час проведення чергового світового форуму українців, відділ зарубіжної україніки НБУВ вже вкотре став осередком обговорення наболілих проблем, обміну інформацією та новими виданнями, які висвітлюють актуальні питання життя та діяльності української діаспори.

Серед презентованих на форумі нових видань привертає увагу ґрунтовний том «Українці Латвії (люди згадують, документи свідчать)», виданий коштом Співки українців Латвії та за сприяння Секретаріату міністра з особливих доручень у справах громадської інтеграції. Він містить матеріали, які висвітлюють життя українців Латвії майже за сто років, від початку виникнення української діаспори на її території. Дві третини обсягу становлять оригінальні матеріали, третину – передруки з газет, журналів, книг та документи, на які посилаються статті збірника. Вони відтворюють життя і проблеми української діаспори Латвії у всіх їхніх складних проявах. Бібліографія, зібрана у цій книзі, акумулює значну інформацію з даної проблематики.

Автори книги – вчені, працівники освіти, культури, журналісти, підприємці, активісти громадських організацій, депутати Сейму Латвії, Ризької Думи – люди різних національностей, різних поглядів на суперечливі події сьогодення.

Матеріали структуровані за темами: історія, культура, освіта, економіка, соціальний захист, соціологія, правозахисна діяльність, побудова громадянського суспільства, українські засоби масової інформації, зарубіжні зв'язки, літературні портрети. Особлива увага приділена питанням національної політики Латвійської республіки.

Історичний відділ зосереджений переважно на

періоді від початку перебудови в СРСР до сьогодні. Подано детальний опис усіх українських організацій, які існували на території Латвії, і окреслено основні напрями їхньої діяльності. Описані українські громадські організації, які виникли в Латвії після проголошення її незалежності. Подані їхні уставні завдання, склад керівництва, основні заходи, проведені за час їх існування. В розділі «Освіта» аналізується розвиток української національної освіти в Латвії, починаючи від недільних шкіл до професійної та вищої освіти. Розділ «Культура» містить аналіз основних культурно-просвітніх заходів: святкування ювілейних дат видатних діячів української культури, виставкової роботи, фестивалів мистецтв і концертів колективів з України, святкових заходів посольства до Дня незалежності України. Наголошується вирішальна роль українських організацій у підготовці та проведенні традиційного народного фестивалю «Слов'янський вінок», який єднає всі слов'янські національні осередки Латвії.

Розділ «Економіка. Соціальний захист. Соціологія» зафіксував участь українських організацій у налагодженні економічних зв'язків між Латвією і Україною, створення і діяльність Українського культурно-економічного центру (УКЕЦ), діяльність щодо прискорення відкриття посольства України в Латвії, про підтримку зв'язків між бізнесменами обох країн, спроби організувати своїми силами соціальну допомогу співвітчизникам, про роботу організації соціального захисту для українців, котрі потребують допомоги. Приводяться результати соціологічних досліджень серед українців і перспективи їх використання для формування стратегії розвитку української діаспори і вироблення підходів

щодо взаємодії з держструктурами Латвії і України.

У розділі «Правозахисна діяльність» «Побудова громадянського суспільства» під різними кутами зору описується діяльність із вирішення великої кількості гуманітарних проблем, що виникли після розпаду СРСР. Наприклад, законодавче введення юридично неправомірного статусу «негромадянин Латвії», що викликало обмеження прав і свобод для переважної більшості українців, візові обмеження для «негромадян» з боку України, утиск Латвією прав політрепресованих осіб, реформа освіти, яка проводиться для шкіл нацменшин. Опубліковані документи міжнародних правозахисних організацій, що фіксують стан вирішення цих питань у Латвії та дії активістів української діаспори для їх розв'язання, включно зі зверненнями в міжнародні органи та державні структури Латвії і України.

У розділі «Українські засоби масової інформації» показано становлення інформаційного простору української діаспори в Латвії, який починався від інформаційних листків, радіопрोगрами, періодичної газети до інтернет-сайту і тепер – книги. «Зарубіжні зв'язки» розповідають

про контакти українців Латвії зі своїми співвітчизниками і організаціями українців в інших країнах, про участь у міжнародних форумах, семінарах, присвячених актуальним питанням розвитку національних діаспор, про організацію і проведення їх спільних заходів.

Розділ «Портрети» подає статті про активістів українського руху в Латвії. Додаються довідки про авторів збірника.

Більшість статей даного видання є свідомо дискусійними. Серед іншого вони містять думку про кризу інтеграції українців у латвійське суспільство, про загрозу асиміляції, про відсутність в Україні концепції щодо роботи з діаспорою.

Таким чином, дана книга презентує широку панораму життя українців у Латвії. На її сторінках знайшли відображення пошуки місця української діаспори в латвійському суспільстві та шляхів її інтеграції в нього, представлено конкретні практичні рішення багатьох проблемних питань. Безсумнівно, маємо нове інформативне видання, яке буде корисне бібліографам, історикам, політологам, культурологам, мистецтвознавцям та всім, хто цікавиться життям закордонних українців.